

Quickscan flora en fauna

Kabeltracé Oosterwolde

Quickscan flora en fauna

Kabeltracé Oosterwolde

Opdrachtgever:	Sweco	Projectnummer:	2025-0365
Datum:	18 december 2025	Versie:	3

Fleur Kettelarij
Adviseur Ecologie
f.kettelarij@lycens.nl
M 06 832 737 51

Ben ten Oever
Projectleider Ecologie
b.tenoever@lycens.nl
M 06 160 074 42

De vermelde medewerkers in deze rapportage zijn akkoord met openbaring van zijn of haar persoonsgegevens in het kader van de AVG-privacywetgeving.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 6

2 De ontwikkeling 7

2.1 Plangebied 7
2.2 Voorgenomen activiteiten 8
2.3 Onderzoeksgebied 8

3 Natuurwetgeving en -beleid 10

3.1 Inleiding 10
3.2 Gebiedsbescherming 10
3.3 Soortenbescherming 11
3.4 Houtopstanden 12

4 Gebiedsbescherming 13

4.1 Natuurnetwerk Nederland, Nationaal landschap, Natuur buiten NNN, Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied 13
4.2 Natura 2000 14

5 Soortenbescherming 16

5.1 Hypothese en bureauonderzoek 16
5.2 Methode 16
5.3 Resultaten en wettelijke consequenties 18
5.4 Slotconclusie 27

6 Houtopstanden 29

7 Conclusies en advies 30

8 Bronnen 31

9 Bijlagen 32

Samenvatting

Er zijn concrete plannen voor de aanleg van ondergrondse hoogspanningskabels en het amoveren van de bestaande hoogspanningsmasten in Oosterwolde (Friesland). Lycens B.V. is gevraagd om de (mogelijke) wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Omgevingswet en consequenties ten aanzien van provinciaal beleid in beeld te brengen.

Het onderzoeksgebied is op 20 augustus 2025 onderzocht op de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten, dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingslocaties en andere beschermde functies, zoals foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op houtopstanden en op de volgende beschermde (natuur)gebieden: Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, Nationaal landschap.

Consequenties m.b.t. gebiedsbescherming

Het onderzoeksgebied ligt buiten het Nationaal landschap, Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied. Wel overlapt het onderzoeksgebied gedeeltelijk met gronden die behoren tot Natuur buiten NNN en Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland, Nationaal landschap en Natuur buiten NNN kent geen externe werking. Doordat ter plaatse van deze gronden enkel gestuurde boringen plaatsvinden is een aanvullende toetsing ten aanzien van het provinciaal beleid niet nodig. Er ligt één mast, welke wordt geamoveerd/verwijderd binnen gronden die behoren tot Natuur buiten NNN. De werkzaamheden zijn enkel tijdelijk en de oorspronkelijk staat van het onderzoeksgebied wordt naderhand hersteld. De bescherming van het Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied kent wel een externe werking. Door de lokale invloedsfeer van de voorgenomen activiteiten en de dusdanig grote afstand met het onderzoeksgebied, leiden voorgenomen activiteiten niet tot een negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden. Een negatief effect van fysieke activiteiten op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie uitgesloten worden, maar een negatief effect van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie niet uitgesloten worden. Geadviseerd wordt om een stikstofdepositieberekening te laten uitvoeren.

Consequenties m.b.t. soortenbescherming

De inrichting en het gevoerde beheer maken het onderzoeksgebied niet tot een geschikte groeiplaats voor beschermde planten maar wel tot een geschikt functioneel leefgebied van verschillende beschermde diersoorten. Beschermde diersoorten benutten het onderzoeksgebied als foerageergebied en mogelijk bezet een beschermd grondgebonden zoogdier er een vaste rust- en/of voortplantingsplaats, bezetten amfibieën er een (winter)rustplaats en nestelen er vogels. Vleermuizen, beschermde vissen en kreeftachtigen, reptielen en beschermde ongewervelden bezetten geen vaste rust- of voortplantingsplaats in het onderzoeksgebied en amfibieën bezetten er geen voortplantingsplaats.

Om te zorgen dat de eventuele verblijfplaatsen, vliegroutes en het foerageergebied blijven functioneren zal rekening met verstoring van licht gehouden moeten worden. De volgende maatregelen zijn dan ook van toepassing:

- Gebruik alleen kunstlicht wanneer dat strikt noodzakelijk is.
- Probeer in de periode april tot oktober overdag te werken, zodat er geen verstoring van foeragerende vleermuizen plaatsvindt door kunstlicht. Buiten deze periode zijn vleermuizen minder actief.
- Als verlichting wordt gebruikt, probeer dan de lichtintensiteit zoveel als mogelijk te beperken.
- Wanneer het noodzakelijk is om licht te gebruiken, gebruik dan lichtarmaturen die alleen het werkterrein verlichten en het licht naar andere zijden blokkeert. Zodoende blijft de lichtvervuiling in de directe omgeving beperkt.

Van de in het onderzoeksgebied nestelende vogelsoorten is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is september-februari. Voorgenomen werkzaamheden

mogen juridisch beschouwd wel plaatsvinden tijdens het broedseizoen van vogels mits geen bezette vogelnesten beschadigd/vernield worden. Indien de voorgenomen activiteiten uitgevoerd worden tijdens de voortplantingsperiode, dient een broedvogelscan uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van een bezet vogelnest uit te sluiten.

Mogelijk komen algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën voor binnen het onderzoeksgebied. Deze soorten staan op de provinciale vrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen of worden niet negatief aangetast door de geplande werkzaamheden. Er hoeft dan ook geen omgevingsvergunning voor de uitvoering van voorgenomen activiteiten te worden aangevraagd. Indien in de actieve periode wordt gewerkt (maart-oktober) dienen maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat dieren in de sleuven terechtkomen. Een mogelijke maatregel is om na afloop van elke werkdag de sleuf direct op te vullen of af te dekken. Een alternatief is om loopplankjes in de sleuven te plaatsen onder een hoek van 30 graden (óf het flauw laten aflopen van de kopse kanten van de werksleuf), met een maximale afstand van 50 meter. Op deze wijze kunnen eventuele dieren de sleuf zonder problemen verlaten. Indien soorten worden aangetroffen gedurende het uitvoeren van de werkzaamheden, dan mogen ze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikt habitat in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

In het kader van de (specifieke) zorgplicht moet rekening worden gehouden met alle in het onderzoeksgebied aanwezige planten en dieren en moet er gekozen worden voor een werkmethode en/of planning in de tijd, waardoor planten en dieren zo min mogelijk schade ondervinden als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

Consequenties m.b.t. houtopstanden

In het onderzoeksgebied worden geen bomen aangetast. Toetsing aan regels van de gemeente of aan rijksregels over houtopstanden is niet aan de orde. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot consequenties in het kader van houtopstanden.

1 Inleiding

Er zijn concrete plannen voor de aanleg van ondergrondse hoogspanningskabels en het amoveren van de bestaande hoogspanningsmasten in Oosterwolde (Friesland). Lycens B.V. is gevraagd om de (mogelijke) wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Omgevingswet en consequenties ten aanzien van provinciaal beleid in beeld te brengen.

In het onderzoeksgebied is gekeken naar de (potentiële) aanwezigheid van beschermde planten en dieren en beschermde nesten, holen, vaste rust- en voortplantingsplaatsen en andere beschermde functies. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteiten een negatief effect hebben op beschermd (natuur)gebied en houtopstanden.

Aan de hand van voorliggende rapportage kan worden bepaald of in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Doel van deze rapportage

De Quickscan flora en fauna is uitgevoerd als één van de verschillende (milieu)onderzoeken in het kader van besluitvorming binnen de Ruimtelijke Ordening (doorgaans het wijzigen van het omgevingsplan) of het aanvragen van een Omgevingsvergunning. Het is nadrukkelijk geen ecologisch werkprotocol dat opgesteld wordt om te voorkomen dat de Omgevingswet overtreden wordt als gevolg van de voorgenomen activiteiten. De Omgevingswet is tijdens de uitvoering van voorgenomen activiteiten altijd van toepassing en het is aan de uitvoerende partijen om de noodzakelijke zorgvuldigheid te betrachten tijdens de uitvoering. Om een goed ecologisch werkprotocol op te kunnen stellen is meer detailinformatie vereist, zoals de planning in uitvoering, in te zetten materieel en informatie over type bebouwing, bouwwijze, materiaalgebruik et cetera.

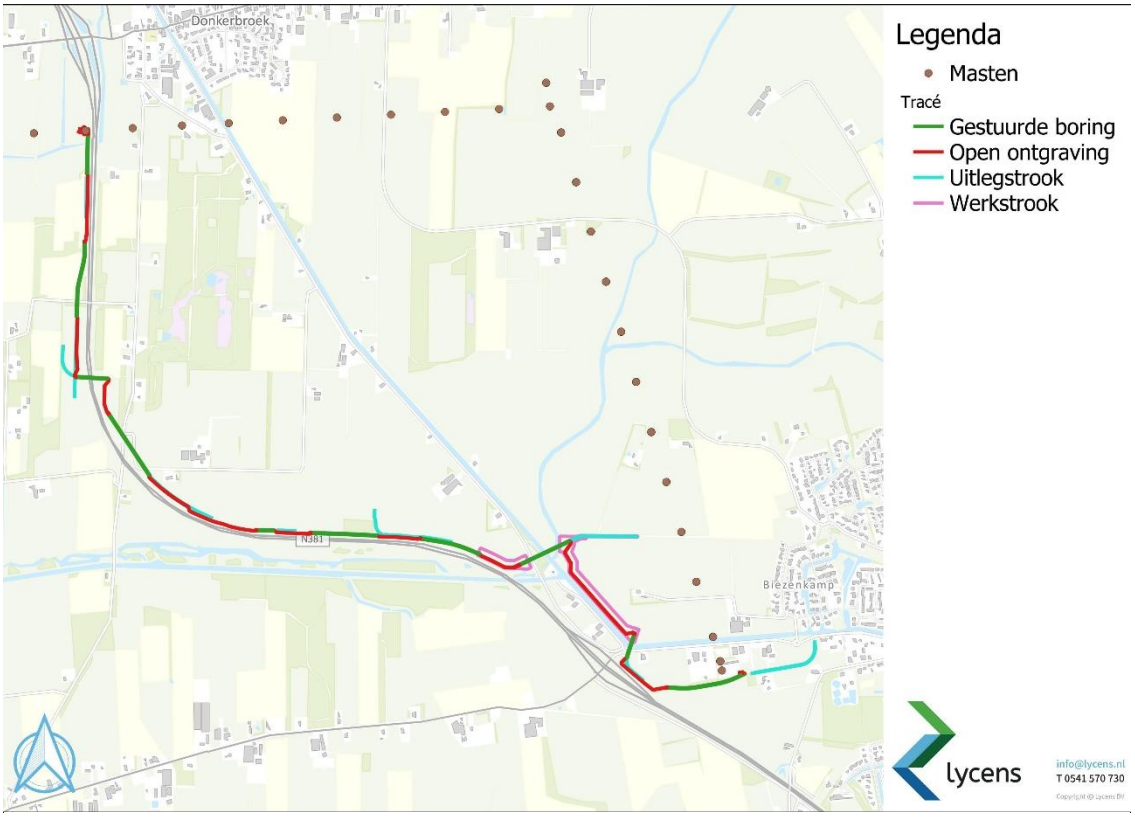
In hoofdstuk 2 wordt de ontwikkeling beschreven. Hier wordt ingegaan op de ligging en beschrijving van het plangebied, de voorgenomen activiteiten en het vaststellen van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 3 bevat een toelichting van natuurwetgeving en -beleid van voorliggend rapport. Hoofdstuk 4 bevat de uitwerking van gebiedsbescherming. De uitwerking van soortenbescherming wordt in hoofdstuk 5 beschreven. In hoofdstuk 6 komt de uitwerking van de houtopstanden aan bod en in hoofdstuk 7 komen de conclusies en het advies aan de orde. Voor de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar hoofdstuk 8. In de bijlage zijn foto's van het onderzoeksgebied en aanvullende informatie te vinden.

2 De ontwikkeling

2.1 Plangebied

Situering

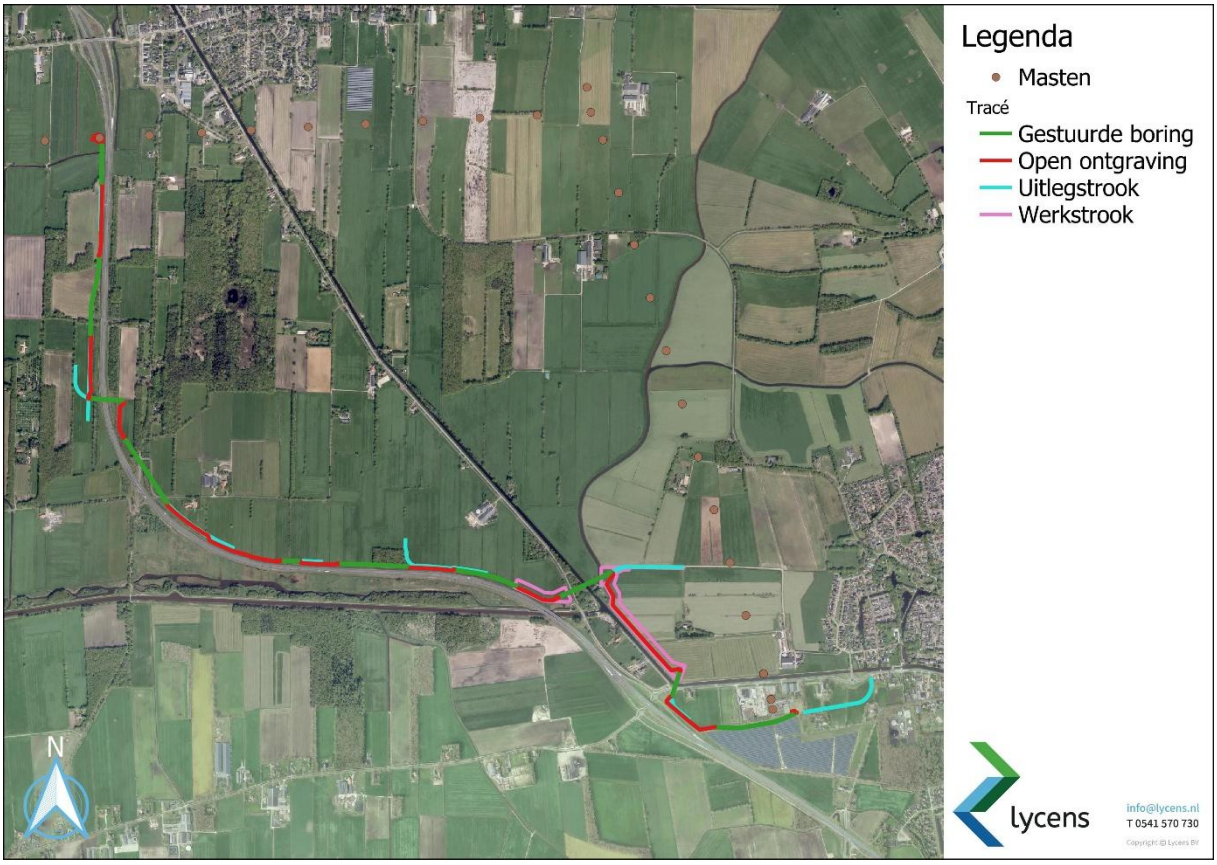
Het plangebied is gesitueerd nabij de woonkernen Oosterwolde en Donkerbroek en wordt omgeven door landelijk gebied. In figuur 1 wordt de ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Figuur 1: Ligging van het plangebied

Beschrijving

Het plangebied bestaat in het noorden en oosten, waar de hoogspanningsmasten zullen worden geamoveerd, uit intensief beheerde graslanden en akkers. De nieuw te leggen kabel komt in het zuidwesten van het plangebied te liggen. Dit deel loop over de gehele lengte parallel aan de N381 door weilanden. Voor een verbeelding van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 1. In figuur 2 wordt de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 2: Ligging van het plangebied

2.2 Voorgenomen activiteiten

Het voornemen is om de bestaande hoogspanningsmasten te amoveren en deze kabel in weilanden parallel aan de N381 te leggen. Om de kabel te kunnen leggen wordt in een groot gedeelte van het tracé een sleuf met een breedte van enkele decimeters gegraven met behulp van een kraan. De totale werkbreedte voor het aanleggen van de sleuf is enkele meters breed. Nadat de kabel gelegd is wordt de sleuf weer dicht gemaakt. Op plaatsen waar het graven van een sleuf niet wenselijk is, zoals bijvoorbeeld op delen van het tracé waar bomen dicht op het tracé staan of om wegen en watergangen te kruizen, worden gestuurde boringen uitgevoerd. Voor het uitvoeren van een gestuurde boring wordt enkel een in- en uittredepunt gegraven. Daarnaast worden uitlegstroken en werkstroken in gebruik genomen. Er worden geen bomen of struiken gerooid.

De volgende activiteiten worden beoordeeld:

- Amoveren hoogspanningsmasten;
- Graven en dichtmaken van sleuf en in- en uittredepunten met (mini)kraan;
- Uitvoeren van gestuurde boringen m.b.v. mobiele boor;
- In gebruik nemen uitlegstroken en werkstroken.

2.3 Onderzoeksgebied

Mogelijk effect op beschermde soorten en/of gebieden

De voorgenomen activiteiten hebben mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en beschermd (natuur)gebied. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- verstoren rust- en voortplantingsplaatsen als gevolg van geluid, stof, licht en trillingen tijdens de werkzaamheden.

Mogelijke permanente invloeden:

- mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen en/of jaarrond beschermde nesten;
- vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten.

Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect op het plangebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het plangebied. Dit wordt invloedsfeer genoemd. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de duur, aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van de voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

Vaststellen van het onderzoeksgebied

Om de effecten van de voorgenomen activiteiten goed in beeld te kunnen brengen, is het van belang ook buiten het plangebied te kijken. In voorliggend geval grenst het plangebied aan agrarische percelen en openbare ruimte. Mogelijk worden diersoorten verstoord buiten het plangebied als gevolg van voorgenomen activiteiten. Als buffer wordt 20 meter rondom het plangebied toegepast aan beide zijdes van het tracés. Indien in het vervolg gesproken wordt over onderzoeksgebied dan wordt het plangebied inclusief buffer bedoeld.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Nederlandse natuur wordt beschermd onder de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Bij een ruimtelijke ontwikkeling worden voorgenomen activiteiten op verschillende aspecten beoordeeld, namelijk Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden, soortbescherming en houtopstanden. Afhankelijk van de aard en omvang is de gemeente en/of de provincie het bevoegd gezag. Op een aantal terreinen, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, vormt het Rijk echter het bevoegd gezag. Een nadere toelichting van het toetsingskader is te vinden in bijlage 2. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid van de voorgenomen activiteiten binnen het onderzoeksgebied.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-acitiveit

In Europa is een netwerk van beschermde gebieden opgezet, dit zijn de zogeheten Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden). De bescherming van deze Natura 2000-gebieden is in Nederland geregeld in de Omgevingswet. Ieder specifiek gebied beschikt over passende doelstellingen.

Projecten of plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor deze beschermde gebieden, zijn in beginsel (zonder vergunning) niet toegestaan. De verbodsbepalingen uit de Omgevingswet ten aanzien van Natura 2000-gebieden staan in artikel 5.1, eerste lid, sub 3, van de Omgevingswet. Een Natura 2000-activiteit houdt het volgende in: ***Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.***

De kern van de Natura 2000-toetsing zijn de instandhoudingsdoelstellingen die per Natura 2000-gebied zijn geformuleerd. Een project of plan mag er niet toe leiden dat de instandhoudingsdoelstellingen niet meer gehaald (kunnen) worden. Dan is sprake van significante gevolgen. Naast directe effecten (bijvoorbeeld ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijvoorbeeld door geluid, licht en stikstofdepositie). De eerste stap in de toetsing is vaak een voortoets, waarin wordt getoetst of significante gevolgen voor Natura 2000-gebied op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Als significante gevolgen in de voortoets niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk. In dat geval is voor een project een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 5.1 van de Omgevingswet.

Natuurnetwerk Nederland

Naast de wettelijke bescherming van Natura 2000-gebieden zijn in Nederland de bescherming van gebieden planologisch vastgelegd. Onder deze bescherming valt onder andere het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het Natuurnetwerk Nederland is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het doel is om natuurgebieden te verbinden waardoor planten en dieren meer kans krijgen om zich te verspreiden en voort te planten. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. Provincies zijn hierbij verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkelingen van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In een aantal provincies kent het natuurbeleid een externe werking. Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN zijn opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), een van de algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) onder de Omgevingswet. Bij geplande ingrepen die binnen/(nabij) het NNN vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, mits'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Overige provinciaal beschermde gebieden

Naast het Natuurnetwerk Nederland zijn per provincie diverse gebieden planologisch beschermd zoals bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen. De regels met betrekking tot juridische bescherming van deze gebieden zijn gepubliceerd in de provinciale Omgevingsverordening.

Concrete beleidsregels ten aanzien van het NNN in Friesland zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Friesland. In Friesland wordt gesproken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Nationaal landschap (NA), Natuur buiten NNN (NBNNN), Ganzenfoerageergebied (GF) en Weidevogelkansgebied (WKG).

3.3 Soortenbescherming

Flora- en fauna activiteit

Het doel van het soortenbeschermingsregime is het behoud van plant- en diersoorten die in het wild voorkomen. In de Omgevingswet is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende beschermingsregimes:

- §11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (***Vogelrichtlijnsoorten***)
- §11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (***Habitatrichtlijnsoorten***)
- §11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (***andere soorten***)

Elk van het bovenstaande beschermingsregime kent een eigen soortenlijst met daarbij verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstellingen of vergunningen voor een flora- en fauna-activiteit. Over het algemeen zijn de verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten in sommige opzichten minder streng dan de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Ook geldt ten aanzien van andere beschermde soorten dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LVVN) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet en onderliggende besluiten en regelingen. Voor beschermde soorten welke niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen omgevingsvergunning nodig is, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Uit de quickscan flora en fauna wordt beoordeeld of een flora- en fauna-activiteit kan worden uitgesloten (art. 5.1 lid 2 onder Ow). Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen van bovenstaande beschermingsregimes niet kan worden uitgesloten dient mogelijk een nader onderzoek plaats te vinden. Aan de hand van het nader onderzoek kan worden bepaald of er sprake is van een flora- en fauna-activiteit. Indien sprake is van een flora- en fauna-activiteit dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. In enkele gevallen is een nader onderzoek niet noodzakelijk en kan direct een omgevingsvergunning worden aangevraagd voor de betreffende flora- en fauna-activiteit.

Een aanvraag voor een flora- en fauna-activiteit doorloopt de reguliere korte periode van 8 weken. Deze periode kan éénmaal met 6 weken verlengd worden (art 16.64 Ow).

Algemene zorgplicht

Daarnaast kent de Ow een algemene en specifieke zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dus niet alleen de overheid. Deze algemene zorgplicht is vooral een vangnet voor het geval er geen specifieke decentrale of rijksregels zijn. Als deze specifieke decentrale of rijksregels er wel zijn, geldt de algemene zorgplicht niet meer.

Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplicht houdt in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel mogelijk moet voorkomen, beperken of ongedaan moet maken. Voorafgaand aan een activiteit moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit. Dit betreffen de volgende soorten die in Nederland van nature voorkomen:

- Vogelrichtlijnsoorten (Bijlage I Vogelrichtlijn);
- Geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
- Habitatrichtlijnsoorten (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn);
- Dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- Nationaal beschermde dieren en planten.

3.4 Houtopstanden

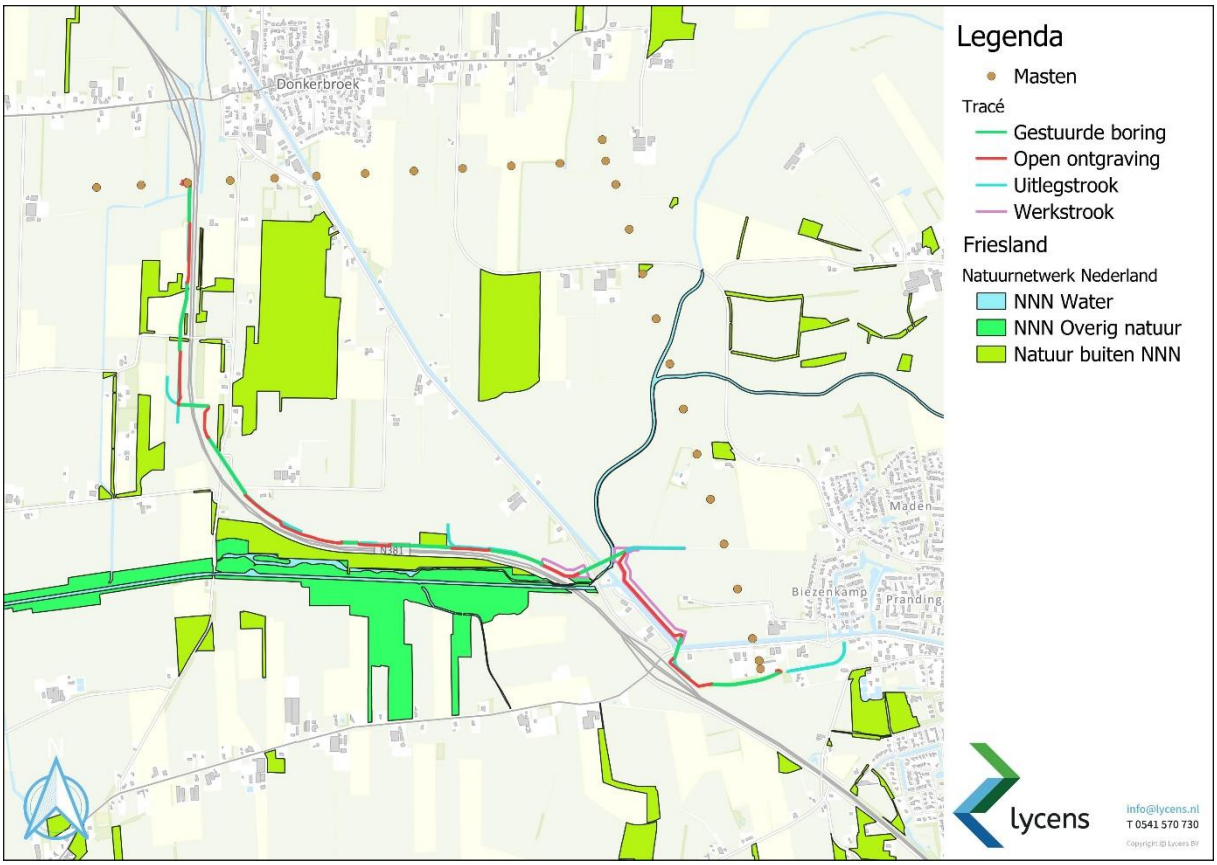
Voor het vellen van een houtopstand kunnen regels gelden. Voor het vellen van een houtopstand binnen de bebouwingscontour houtkap gelden, voor zover van toepassing, gemeentelijke regels. Voor het vellen van houtopstanden buiten de bebouwingscontour zijn de rijksregels van toepassing.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Natuurnetwerk Nederland, Nationaal landschap, Natuur buiten NNN, Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied

Ligging onderzoeksgebied t.o.v. NNN, NBNNN, GF & WKG

Het onderzoeksgebied ligt gedeeltelijk binnen gronden die behoren tot Natuur buiten NNN en Natuurnetwerk Nederland. Het onderzoeksgebied ligt buiten gronden die tot Nationaal landschap, Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied behoren (zie figuur 3). Gronden die tot het Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied behoren liggen op minimaal 3,7 kilometer afstand van het onderzoeksgebied (zie figuur 5). Gronden die tot Nationaal landschap behoren liggen op minimaal 12,4 kilometer afstand van het onderzoeksgebied.

Figuur 3: Ligging onderzoeksgebied t.o.v. NNN

Effectbeoordeling en consequenties t.a.v. provinciaal beleid

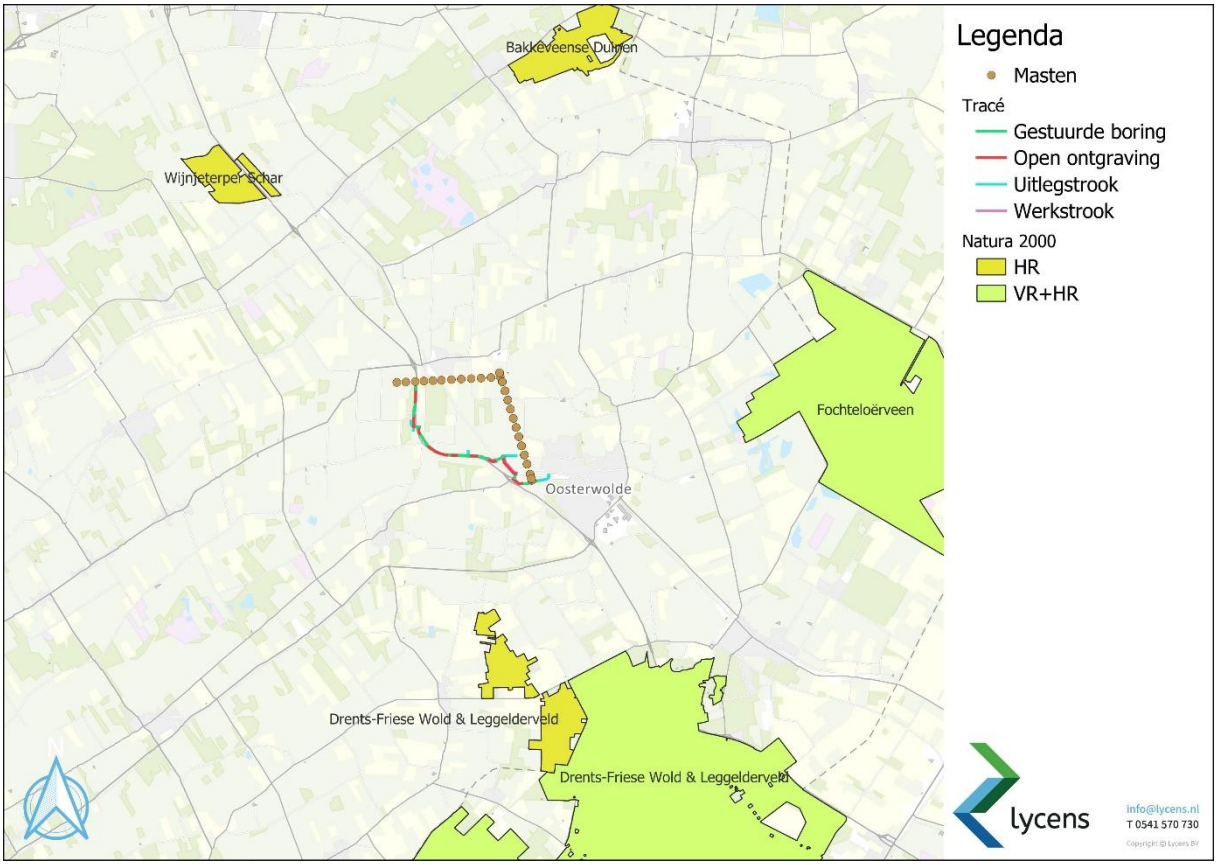
Het onderzoeksgebied ligt buiten het Nationaal landschap, Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied. Wel overlapt het onderzoeksgebied gedeeltelijk met gronden die behoren tot Natuur buiten NNN en Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland, Nationaal landschap en Natuur buiten NNN kent geen externe werking. Doordat ter plaatse van deze gronden enkel gestuurde boringen plaatsvinden is een aanvullende toetsing ten aanzien van het provinciaal beleid niet nodig. Er ligt één mast, welke wordt geamoveerd/verwijderd binnen gronden die behoren tot Natuur buiten NNN. De werkzaamheden zijn enkel tijdelijk en de oorspronkelijk staat van het onderzoeksgebied wordt naderhand hersteld. De bescherming van het Ganzenfoerageergebied en Weidevogelkansgebied kent wel een externe werking. Door de lokale invloedsfeer van de voorgenomen activiteiten en de dusdanig grote afstand met het onderzoeksgebied, leiden

voorgenomen activiteiten niet tot een negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden.

4.2 Natura 2000

Ligging onderzoeksgebied t.o.v. Natura 2000

Het onderzoeksgebied ligt buiten Natura 2000-gebied. Het Natura 2000-gebied Drents- Friese Wold & Leggelderveld is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied en ligt op 3,1 kilometer afstand van het onderzoeksgebied. In figuur 4 wordt de ligging van Natura 2000-gebied in de omgeving van het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 4: Ligging onderzoeksgebied t.o.v. Natura 2000-gebieden

Beoordeling uitvoering fysieke activiteiten

De uitvoering van fysieke activiteiten in een onderzoeksgebied zou kunnen leiden tot een negatief effect op instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied in de omgeving van een onderzoeksgebied. Als gevolg van fysieke werkzaamheden kunnen negatieve effecten optreden, zoals een toename van geluid, trillingen, kunstlicht, visuele verstoring, areaalverlies en aantasten hydrologie.

Gelet op de aard, omvang en duur van de voorgenomen activiteiten en de afstand tussen het onderzoeksgebied en Natura 2000-gebied, wordt in voorliggend geval een negatief effect op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied uitgesloten. De invloedsfeer van de voorgenomen activiteiten is lokaal en gelet op de afstand tussen het onderzoeksgebied en Natura 2000-gebied is een negatief effect uitgesloten.

Beoordeling stikstof

Niet alle habitattypen in Natura 2000-gebied zijn even gevoelig voor verzuring, als gevolg van stikstofdepositie, maar het Natura 2000-gebied Drents- Friese Wold & Leggelderveld bestaat voor een aanzienlijk deel uit stikstofgevoelige habitattypen.

Ten behoeve van de totale ontwikkeling wordt materiaal met een verbrandingsmotor ingezet en vindt er een tijdelijke toename plaats van verkeersbewegingen als gevolg van de aan- en afvoer van materialen en personeel.

Gelet op de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied, kan een negatief effect van stikstof op Natura 2000-gebied niet uitgesloten worden. Voorgenomen activiteiten hebben mogelijk een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied en leiden daarom mogelijk tot wettelijke consequenties. Geadviseerd wordt om een stikstofdepositieberekening te laten uitvoeren.

5 Soortenbescherming

5.1 Hypothese en bureauonderzoek

Het onderzoeksgebied is voorafgaand het veldbezoek bestudeerd aan de hand van literatuur. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en soorten welke op de rode lijst staan is bepaald aan de hand van de van regionale en landelijke verspreidingsatlassen, zoals RAVON, SOVON, Zoogdiervereniging en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

De inrichting en het gevoerde beheer maken het onderzoeksgebied mogelijk tot een geschikte groeiplaats voor (beschermde) plantensoorten en tot een potentieel geschikt functioneel leefgebied voor verschillende beschermde diersoorten. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, behoort het onderzoeksgebied mogelijk tot functioneel leefgebied van beschermde en/of algemene flora- en faunasoorten uit onderstaande soortgroepen:

- amfibieën;
- flora;
- grondgebonden zoogdieren;
- ongewervelden;
- reptielen;
- vleermuizen;
- vogels.

Vissen en kreeftachtigen

Omdat er geen open water (sloten, vijvers, watergangen) in het onderzoeksgebied aanwezig zijn of niet negatief worden beïnvloed, zijn beschermde vissoorten en kreeftachtigen niet meegenomen in voorliggend onderzoek. Tevens geven de NDFF-verspreidingsgegevens van vissen en kreeftachtigen (NDFF, 2020-2025) aan dat er in de omgeving van het onderzoeksgebied geen beschermde soorten voorkomen.

5.2 Methode

Veldbezoek

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 20 augustus 2025 tijdens de daglichtperiode met geschikte weersomstandigheden (geen harde regen of wind) bezocht. Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Het gebied is visueel en auditief onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker, zaklamp en zijn de in dit rapport opgenomen afbeeldingen gemaakt.

Amfibieën

De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek naar amfibieën. Amfibieën hebben de winterverblijfplaats verlaten en, afhankelijk van de soort, bezetten amfibieën de land- of voortplantingsbiotoop. Amfibieën in landbiotoop zitten overdag ook meestal weggekropen in holen en gaten in de grond of onder strooisel, bladeren, takken, rommel of opgeslagen goederen en zijn dan lastig waar te nemen.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor amfibieën en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende amfibieënsoorten.

Flora

De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar de groeiplaats van beschermde planten. In deze tijd van het jaar bloeien de meeste soorten en is determinatie goed mogelijk. Het onderzoeksgebied is beoordeeld op potentieel geschikte standplaatsen van planten. Beschermde planten komen hoofdzakelijk voor in de volgende

biotopen: zomen en ruigte, natte of droge storingsmilieu ' s, extensieve graslanden, akkers, moeras of pioniermilieus met open en zonnige standplaatsen.

Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek. Verschillende beschermde grondgebonden diersoorten hebben zogende zogen in deze tijd van het jaar en veel grondgebonden zoogdieren benutten de voortplantingsplaats als vaste rustplaats buiten de voortplantingsperiode.

Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en sporen die op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren in het onderzoeksgebied duiden zoals holen, nesten, graaf-, krab- en bijtsporen, haren, prooiresten, pootafdrukken en uitwerpselen.

Ongewervelden

De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden. Ongewervelden komen voor in waterelementen, natuurlijke oevers of plekken met essentiële waardplanten voor beschermde ongewervelden zoals hooilanden, heidevelden en hoogveenmoerassen.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken en het voorkomen van essentiële waardplanten kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor ongewervelden.

Reptielen

De onderzoeksperiode is geschikt voor verspreidingsonderzoek naar reptielen. Soorten als levendbarende hagedis, ringslang of hazelworm hebben deze tijd van het jaar de winterverblijfplaats verlaten en bezetten de voortplantingsbiotoop. Dit biotoop wordt gekenmerkt als heide, broeihopen, een goed ontwikkelde strooisellaag, ingerotte boomstobben of vegetatie van zeggen of russen.

Op basis van een beoordeling van landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor reptielen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar deze soorten. Daarbij is tevens rekening gehouden met de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van het (normale) verspreidingsgebied van verschillende reptielsoorten.

Vleermuizen

De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is in het onderzoeksgebied gezocht naar vleermuizen en naar potentiële rust- verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen en gebouwen. De gebouwen en bomen zijn beoordeeld op de geschiktheid als verblijfplaats. Daarbij is gekeken naar potentiële verblijfplaatsen in en aan de gebouwen en bomen.

Het onderzoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag dat vleermuizen foerageren of lijnvormige landschapselementen benutten als vliegroute, maar de mogelijke betekenis van het onderzoeksgebied als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen is bepaald op basis van een visuele beoordeling van de landschappelijke karakteristieken van het onderzoeksgebied.

Vogels

Het gebied is visueel en auditief onderzocht op het voorkomen van (broed)vogels. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar (broed)vogels omdat de meeste vogels in deze tijd van het jaar territorium-indicerend gedrag (zingen/balts) vertonen en veel soorten een bezet nest hebben. Sommige standvogels (dit zijn vogels die niet wegtrekken in de winter), zoals de huismus, steen- en kerkuil zijn doorgaans het hele jaar door aanwezig in de buurt van de nest-/rustplaats.

In het onderzoeksgebied is gekeken naar vogels, (oude) nesten en sporen die op de aanwezigheid van nesten in het onderzoeksgebied duiden, zoals prooiresten (roofvogels), schijtsporen, braakballen, ruiveren (roofvogels), eierdoppen en zichtbaar nestmateriaal. De bebouwing is o.a. onderzocht op de aanwezigheid van huismussennesten. Op basis van een beoordeling van de landschappelijke kenmerken kan een goede inschatting gemaakt worden van de functie van het onderzoeksgebied voor vogels en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen voor onderzoek naar vogels.

5.3 Resultaten en wettelijke consequenties

Amfibieën

Verspreiding en functie

Op basis van het veldbezoek, verspreidingsatlassen en NDFF wordt het onderzoeksgebied als functioneel leefgebied voor verschillende beschermde amfibieënsoorten beschouwd, zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. Er zijn waarnemingen bekend van de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker (Onb.) en kleine watersalamander (NDFF, 2020-2025).

Algemeen beschermde amfibieënsoorten benutten het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied en mogelijk bezetten ze er een (winter)rustplaats. Watergangen die kunnen dienen als voortplantingsbiotoop worden niet aangetast. Amfibieën kunnen een (winter)rustplaats bezetten in holen en gaten in de grond. Het onderzoeksgebied wordt niet als functioneel leefgebied van streng beschermde amfibieënsoorten als kamsalamander, rugstreeppad of poelkikker beschouwd. In het onderzoeksgebied zijn geen vennen, poelen of kleine plasjes aanwezig en daarnaast worden deze soorten op basis van de aanwezige terreinkenmerken en/of verspreidingsgegevens niet verwacht.

Wettelijke consequenties

Mogelijk komen algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën voor binnen het onderzoeksgebied. Deze soorten staan op de provinciale vrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen of worden niet negatief aangetast door de geplande werkzaamheden. Er hoeft dan ook geen omgevingsvergunning voor de uitvoering van voorgenomen activiteiten te worden aangevraagd. Indien in de actieve periode wordt gewerkt (maart-oktober) dienen maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat dieren in de sleuven terechtkomen. Een mogelijke maatregel is om na afloop van elke werkdag de sleuf direct op te vullen of af te dekken. Een alternatief is om loopplankjes in de sleuven te plaatsen onder een hoek van 30 graden (óf het flauw laten aflopen van de kopse kanten van de werksleuf), met een maximale afstand van 50 meter. Op deze wijze kunnen eventuele dieren de sleuf zonder problemen verlaten. Indien soorten worden aangetroffen gedurende het uitvoeren van de werkzaamheden, dan mogen ze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikt habitat in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Conclusie

> Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk. Voor alle voorkomende soorten geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht.

Flora

Verspreiding en functie

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Daarnaast wordt het onderzoeksgebied op basis van verspreidingsatlassen en NDFF niet als geschikt beschouwd voor het voorkomen van beschermde plantensoorten (NDFF, 2020-2025).

Wettelijke consequenties

Door het uitvoeren van voorgenomen activiteiten worden geen beschermde plantensoorten aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd in het kader van de Omgevingswet.

Conclusie

> Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Verspreiding en functie

Op basis van het veldbezoek, verspreidingsatlassen en NDFF wordt het onderzoeksgebied als functioneel leefgebied voor verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren beschouwd, zoals gewone bosmuis, huisspitsmuis, steenmarter en haas. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, haas, otter, ree, steenmarter, vos, woelrat en wezel (NDFF, 2020-2025).

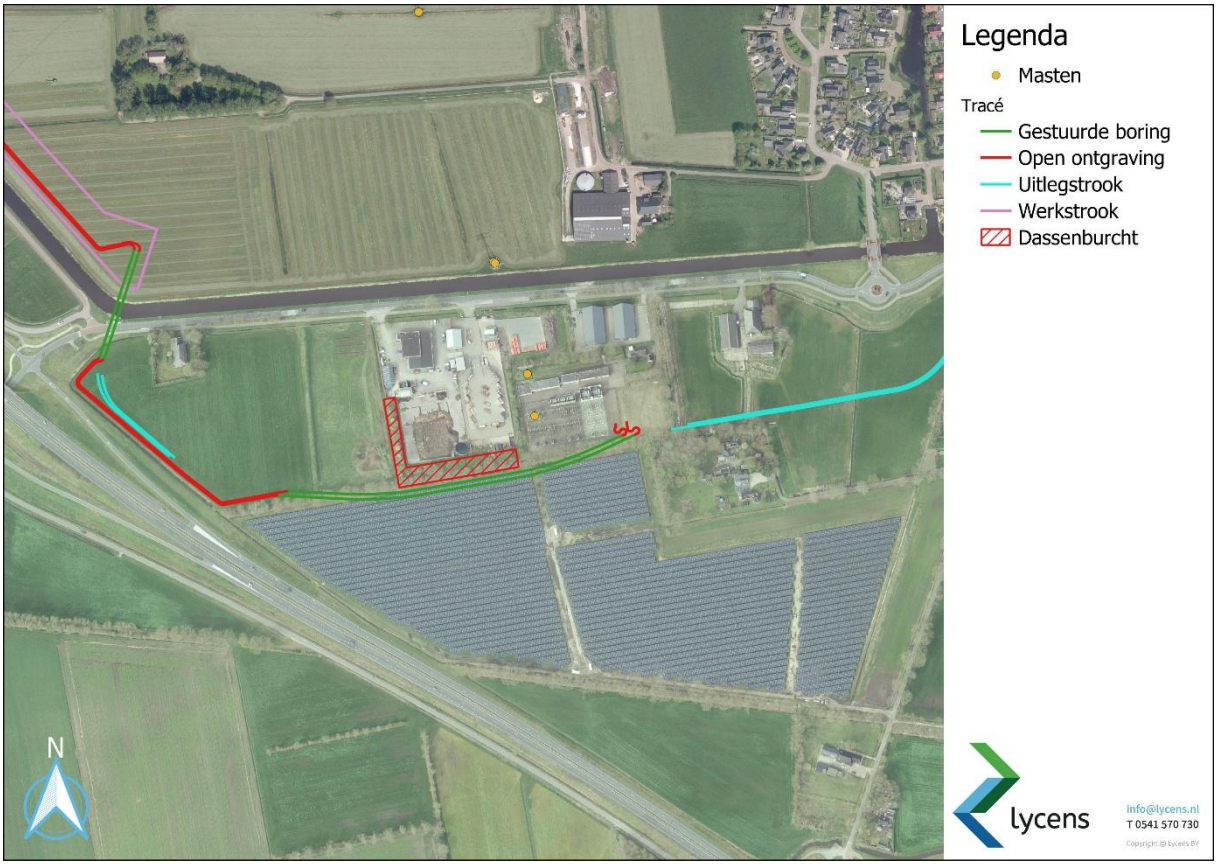
Steenmarter

De steenmarter bezet geen vaste rust- en/of voortplantingsplaats in het onderzoeksgebied. Er zijn geen gebruikssporen aangetroffen welke eenvoudig vast te stellen zijn aan de hand van prooiresten en latrines. Bebouwing ontbreekt binnen het onderzoeksgebied en er worden geen bomen aangetast. Struweel is aanwezig binnen het onderzoeksgebied, deze worden doorkruist door gestuurde boringen. Mogelijk gebruikt de steenmarter het onderzoeksgebied als foerageergebied. Het onderzoeksgebied wordt niet als essentieel leefgebied beschouwd gezien de ligging en het relatief kleine oppervlakte.

Das, damhert en otter

De das leeft in allerlei biotopen, maar heeft voorkeur voor een mozaïeklandschap met (loof- en gemengde) bosjes, heggen en houtwallen, afgewisseld door akkers en grasland. Geschikt leefgebied bestaat uit voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod, een zand- of lössbodem waarin ze goed een burcht kunnen graven, en een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld, zodat de burcht niet te vochtig wordt. Er is een dassenburcht aanwezig in de houtwal aan de zuidzijde van de gemeentewerf (figuur 5). In de omgeving van de dassenburcht vinden werkzaamheden plaats als open ontgravingen, gestuurde boringen en worden masten geamoveerd. Gezien de twee te amoveren masten zich bevinden bij het hoogspanningsstation en de werkzaamheden overdag plaatsvinden (tussen 07:00-18:00), worden er geen negatieve effecten verwacht voor de das. Er vindt een gestuurde boring plaats, waarbij de in- en uittredepunten buiten de houtwal en dassenburcht liggen. Mogelijk gebruikt de das de percelen ten westen van de gemeentewerf als foerageergebied. Het onderzoeksgebied kan als niet essentieel leefgebied worden beschouwd, gezien de percelen in de omgeving. In een van de percelen vindt een open ontgraving plaats en komt er een uitlegstrook. De afstand van de werkzaamheden tot en met de dassenburcht (circa 100 meter) is meer dan 50 meter. In het Kennisdocument Das staat dat activiteiten die binnen 50 meter van de meest nabijgelegen toegang tot de dassenburcht tussen zonsopgang en zonsondergang (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat) plaatsvinden kunnen effect hebben op de functionaliteit van de burcht. Activiteiten die binnen 200 meter van de meest nabijgelegen toegang tot de dassenburcht tussen zonsondergang (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat) en zonsopgang plaatsvinden kunnen effect hebben op de functionaliteit van de burcht. Gezien de das enkel 's nachts actief is en de werkzaamheden overdag plaatsvinden (worden er geen negatieve effecten verwacht. Daarnaast blijkt uit onderzoek van Altemnburg en Wymenga[1] naar de dassenburcht dat de dassenburcht grotendeels verlaten is, niet dient als hoofdburcht en de aanwezige pijpen vermoedelijk de functie van vluchtlocatie vervullen.

[1] Altenburg & Wymenga (2025). Effectbepaling van plannen nabij een dassenburcht bij de Gemeenterwerf in Oosterwolde.

Figuur 5: Locatie van de dassenburcht

Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen, minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. De soort heeft voorkeur voor oudere bossen met dichte onderbegroeiing. Het is belangrijk dat er ook voldoende gras is. Daarnaast komt het damhert voor bij randzones, open plekken, gras en akkerranden en parkachtige bosgebieden. Er worden geen bosjes aangetast, waardoor geen negatieve effecten te verwachten zijn. De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Ook in de bebouwde kom leven soms otters. Het leefgebied van de otter is kwetsbaar voor watervervuiling, verkeer en verstoring. Binnen het onderzoeksgebied zijn watergangen/ sloten aanwezig. Er worden geen watergangen en oevers aangetast, waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor de otter.

Boommarter en eekhoorn
Er worden geen bomen aangetast, waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor de boommarter en eekhoorn. De boommarter kan ook in dassen burchten/ konijnen of vossenholen voorkomen. Deze worden niet verwacht in intensief beheerde weilanden en akkers en er wordt geen bos of houtwallen aangetast, waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn.

Bunzing en wezel
De bunzing heeft als voorkeurshabitat gevarieerde natte terreinen met oppervlaktewater en de wezel prefereert een leefgebied waarbij met name drogere en kleinschalige agrarische habitats. De wezel en bunzing komen ook in buitenwijken en binnen groene delen van dorpen en steden voor. Kleine marterachtigen hebben robuuste en aaneengesloten lijnvormige groenstructuren nodig om te kunnen schuilen of om hun verblijfplaats in te kunnen maken. Binnen het onderzoeksgebied zijn weilanden en akkers zonder dekking aanwezig, waar geen vaste rust- en/of voortplantingsplaats worden verwacht. Daarnaast worden de plekken met struweel/bosjes doorkruist door gestuurde boringen.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren
De voorgenoemde muizensoorten bezetten mogelijk een vaste rust- en/of voortplantingsplaats in holen en gaten in de grond en onder opgeslagen spullen. De haas en het konijn kunnen mogelijk een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezetten in weilanden. De egel kan mogelijk een vaste rust- en/of voortplantingsplaats bezetten in struweel/bosjes. De woelrat, vos en ree kunnen het onderzoeksgebied als foerageergebied gebruiken. Deze soorten staan op de vrijstellingslijst van de provincie Drenthe.

Wettelijke consequenties
Algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren kunnen binnen het onderzoeksgebied niet worden uitgesloten. Voor alle voorkomende soorten geldt te allen tijde de zorgplicht. Indien in de actieve periode wordt gewerkt (maart-oktober) dienen maatregelen te worden genomen om te voorkomen dat dieren in de sleuven terechtkomen. Een mogelijke maatregel is om na afloop van elke werkdag de sleuf direct op te vullen of af te dekken. Een alternatief is om loopplankjes in de sleuven te plaatsen onder een hoek van 30 graden (óf het flauw laten aflopen van de kopse kanten van de werksleuf), met een maximale afstand van 50 meter. Op deze wijze kunnen eventuele dieren de sleuf zonder problemen verlaten. Indien soorten worden aangetroffen gedurende het uitvoeren van de werkzaamheden, dan mogen ze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikt habitat in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Conclusie
> Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk. Voor alle voorkomende soorten geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht.

Ongewervelden
Verspreiding en functie
In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat het onderzoeksgebied een geschikt habitat vormt voor beschermde ongewervelden. Er zijn waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder en noordse winterjuffer nabij het onderzoeksgebied (NDFF, 2020-2025).

Grote weerschijnvlinder
Geschikt habitat van de grote weerschijnvlinder bestaat uit oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. Waardplanten zijn vooral boswilg en soms grauwe wilg. Er zijn waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder in een tuin en in een bosje/park. Binnen het onderzoeksgebied ontbreekt geschikt habitat, daarnaast worden er geen bomen aangetast. Hierdoor worden geen negatieve effecten verwacht voor de grote weerschijnvlinder.

Noordse winterjuffer
Voortplantingshabitat voor de noordse winterjuffer bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen en overwinteringshabitat uit beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje, halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Er zijn waarnemingen bekend van de grote weerschijnvlinder in een tuin en bij heide. Door het ontbreken van dergelijk habitat wordt de noordse winterjuffer uitgesloten binnen het onderzoeksgebied.

Overige soorten
Beschermde dagvlinders en libellen zijn voornamelijk gebonden aan specifieke terreintypen zoals droge- en vochtige heiden, vennen en hoogveen welke hoofdzakelijk in natuurgebieden te vinden zijn. In het onderzoeksgebied ontbreekt dergelijk habitat en er zijn geen geschikte waardplanten aanwezig van beschermde ongewervelden.

Wettelijke consequenties
Binnen het onderzoeksgebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen

omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd in het kader van de Omgevingswet.

Conclusie

> Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Reptielen

Verspreiding en functie

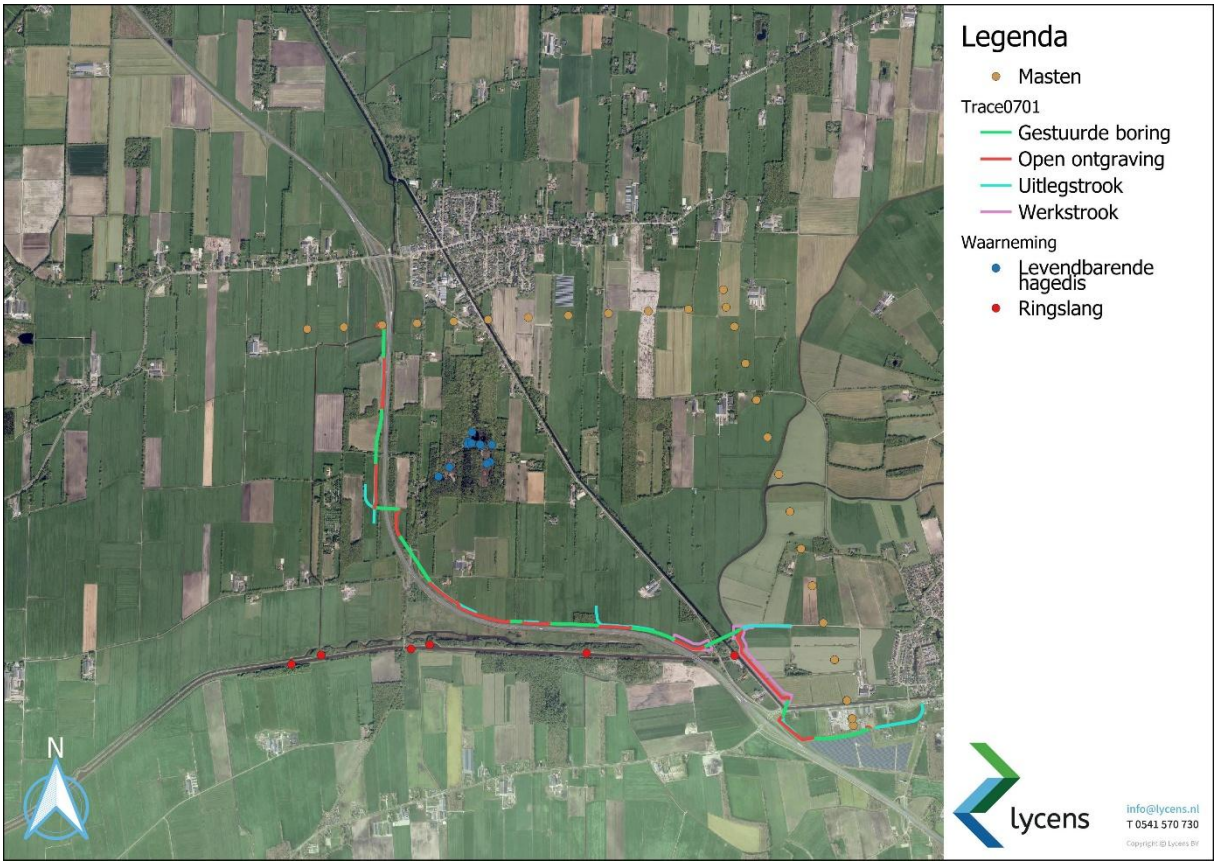
Op basis van het veldbezoek, verspreidingsatlassen en NDFF wordt het onderzoeksgebied niet als functioneel leefgebied voor reptielen beschouwd. Er zijn waarnemingen bekend van de levendbarende hagedis en ringslang (NDFF, 2020-2025).

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis heeft voorkeur voor heide en hoogveen. De soort komt voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn levendbarende hagedissen waargenomen in het bos en op de heide bij wandelbos Ontwijk (figuur 6). Binnen het onderzoeksgebied ontbreekt heide een hoogveen en is er infrastructuur aanwezig tussen de locaties van waarnemingen en het onderzoeksgebied. Daarnaast worden er geen oevers van watergangen aangetast, waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor de levendbarende hagedis.

Ringslang

De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De soort leeft bij voorkeur bij meren, poelen, beken, vijvers, slootkanten, rivieren en moerassen in de buurt van bosranden en heideterreinen. Grote oppervlaktes laag gelegen, nat gebied worden gemeden, omdat de soort daar vaak niet alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. Er zijn waarnemingen bekend bij watergangen in de omgeving van het onderzoeksgebied (figuur 6). Er worden geen watergangen aangetast, waardoor er geen negatieve effecten te verwachten zijn voor de ringslang.

Figuur 6: waarnemingen van de levendbarende hagedis en ringslang in de omgeving van het onderzoeksgebied

Overige soorten

Reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het onderzoeksgebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals venranden en heideterreinen. Door het ontbreken van geschikt biotoop en het ontbreken van verspreidingsgegevens in de omgeving van het onderzoeksgebied worden reptielen binnen het onderzoeksgebied uitgesloten.

Wettelijke consequenties

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen reptielen aanwezig. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde reptielen. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd in het kader van de Omgevingswet.

Conclusie

> Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Verspreiding en functie: verblijfplaats

Op basis van het veldbezoek, verspreidingsatlassen en NDFF wordt het onderzoeksgebied als functioneel leefgebied voor verschillende beschermde vleermuissoorten beschouwd en er zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis in de nabijheid van het onderzoeksgebied (NDFF, 2020-2025).

Binnen het onderzoeksgebied zijn diverse bomen aanwezig. Mogelijk beschikken enkele bomen in de omgeving van het tracé over holtes of losse schors waar vleermuizen een vaste rust- en voortplantingsplaats in/achter

kunnen bezetten. Daarnaast bezetten vleermuizen mogelijk een vaste rust- en voortplantingsplaats in de bebouwing nabij het tracé. Zowel de bomen als de bebouwing worden niet aangetast. Daarnaast zijn dieren in de omgeving van het tracé verstoring als trillingen en geluid gewend wegens het huidige gebruik. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk overdag plaats en waar nodig worden er maatregelen genomen waardoor verstoring van licht vermeden wordt.

Verspreiding en functie: foerageergebied

Het veldbezoek is uitgevoerd buiten de periode van de dag waarop vleermuizen foerageren, maar op basis van een beoordeling van de inrichting en het gevoerde beheer, wordt het onderzoeksgebied als een geschikt foerageergebied voor vleermuizen beschouwd. Vermoedelijk foerageren verschillende soorten rond de bebouwing en beplanting. Gelet op de inrichting, het gevoerde beheer en de kleine oppervlakte, wordt het onderzoeksgebied niet als essentieel foerageergebied voor vleermuizen beschouwd.

Verspreiding en functie: vliegroute

Sommige vleermuissoorten benutten lijnvormige elementen ter geleiding tijdens het foerageren en om van verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen (en van foerageergebied naar verblijfplaats). Lijnvormige elementen die benut worden als vliegroute kunnen bestaan uit houtopstanden en wateren, maar ook een rij lantaarnpalen en gevels van woningen. De hoogspanningsmasten vormen zelf geen essentiële vliegroute, maar maken mogelijk wel onderdeel uit van een vliegroute. Zo staan er op een aantal locaties masten langs watergangen of bosschages, welke wel als essentiële vliegroutes kunnen dienen.

Wettelijke consequenties

Om te zorgen dat de eventuele verblijfplaatsen, vliegroutes en het foerageergebied blijven functioneren zal rekening met verstoring van licht gehouden moeten worden. De volgende maatregelen zijn dan ook van toepassing:

- Gebruik alleen kunstlicht wanneer dat strikt noodzakelijk is.
- Probeer in de periode april tot oktober overdag te werken, zodat er geen verstoring van foeragerende vleermuizen plaatsvindt door kunstlicht. Buiten deze periode zijn vleermuizen minder actief.
- Als verlichting wordt gebruikt, probeer dan de lichtintensiteit zoveel als mogelijk te beperken.
- Wanneer het noodzakelijk is om licht te gebruiken, gebruik dan lichtarmaturen die alleen het werkterrein verlichten en het licht naar andere zijden blokkeert. Zodoende blijft de lichtvervuiling in de directe omgeving beperkt.

Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten en het nemen van maatregelen wordt geen vleermuis verstoord of gedood, wordt geen vaste rust- of voortplantingsplaats beschadigd of vernield en wordt geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute aangetast. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd in het kader van de Omgevingswet.

Conclusie

- Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Vogels

Verspreiding en functie

Op basis van het veldbezoek, verspreidingsatlassen en NDFF wordt het onderzoeksgebied als functioneel leefgebied voor verschillende vogelsoorten beschouwd en zijn er onder andere waarnemingen bekend van boerenzwaluwen en huismussen (NDFF, 2020-2025). Vogelsoorten gebruiken het onderzoeksgebied als foerageergebied en mogelijk nestelen verschillende vogelsoorten in de beplanting.

Vogels met jaarrond beschermde nesten en functionele leefomgeving
Tijdens het veldbezoek zijn binnen het onderzoeksgebied geen nesten van vogelsoorten, of aanwijzingen (schijtsporen, braakballen of ruiveren) gevonden die erop wijzen dat soorten als roofvogels en/of uilen er een vaste rust- of voortplantingsplaats bezetten. Er zijn geen nesten waargenomen in de masten. Daarnaast is de huismus niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Huismussen hebben hun nestlocaties veelal onder pannendaken van woningen. Binnen het onderzoeksgebied ontbreken geschikte elementen waar huismussen een nestlocatie kunnen bezetten. Mogelijk nestelen huismussen in de bebouwing nabij het tracé en de masten.

Het onderzoeksgebied maakt mogelijk onderdeel uit van enkele vogelsoorten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Soorten als buizerd en blauwe reiger bezetten geen nest binnen het onderzoeksgebied maar benutten het onderzoeksgebied mogelijk wel als foerageergebied.

Het onderzoeksgebied is beperkt in omvang waardoor het aanbod aan geschikt leefgebied niet groot is. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig.

Overige (broed)vogels
Overige vogelsoorten waarvan het onderzoeksgebied mogelijk geschikt leefgebied en broedbiotoop vormt zijn soorten als winterkoning, roodborst, houtduif, merel en vink. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen nesten van algemene broedvogels waargenomen. Er zijn geen nesten waargenomen in de masten.

Wettelijke consequenties
Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt mogelijk een bezet vogelnest beschadigd, vernield en/of verstoord. Van de in het onderzoeksgebied nestelende vogelsoorten is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Voor het beschadigen/vernielen van een bezet nest (eieren) of het doden van een vogel kan geen omgevingsvergunning van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten dienen daarom buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. Voorgenomen werkzaamheden mogen juridisch beschouwd wel plaatsvinden tijdens het broedseizoen van vogels, mits geen bezette vogelnesten beschadigd/vernield worden. Om dit te voorkomen dient wekelijks een broedvogelscan te worden uitgevoerd.

Conclusie
- Uitvoeren voorgenomen activiteiten buiten de voortplantingsperiode (of wekelijks een broedvogelscan uitvoeren). De lengte en de aanvang van het broedseizoen is soortafhankelijk. Globaal loopt de broedperiode in de periode half maart tot half augustus.
- Nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet is niet noodzakelijk.

Kwetsbare en bedreigde soorten

Verspreiding en functie

Op basis van de NDFF blijkt dat in de omgeving een aantal kwetsbare en/of bedreigde soorten voorkomen zoals enkele plantensoorten. Op basis van het type habitat wordt het onderzoeksgebied niet als geschikt beschouwd voor deze soorten. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen kwetsbare en bedreigde vegetaties of andere soorten aanwezig. Daarom worden nadelige effecten op deze soorten uitgesloten.

Maatregelen

Kwetsbare en bedreigde soorten worden binnen het onderzoeksgebied uitgesloten. Er zijn dan ook geen maatregelen nodig om gevolgen van de ingreep te voorkomen, beperken of ongedaan te maken.

Overige soorten

Het onderzoeksgebied behoort niet tot functioneel leefgebied van andere beschermde flora- of faunasoorten. Vanwege de lokale invloedsfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op andere beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk.

5.4 Slotconclusie

In Tabel 1 en Tabel 2 worden de wettelijke consequenties samengevat weergegeven.

Tabel 1: Samenvatting van de wettelijke consequenties

Soortgroep	Functie	Beschermde soorten onderzoeksgebied	Verbodsbepalingen (Omgevingswet)	Aandachtspunt
Amfibieën	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Amfibieën	(Winter)rustplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Specifieke zorgplicht
Amfibieën	Voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Amfibieën	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 11.54 lid 1a	Specifieke zorgplicht
Flora	Standplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Vaste rust- en voortplantingsplaats	Diverse soorten	Niet van toepassing; vrijstelling i.v.m. ruimtelijke ontwikkeling	Specifieke zorgplicht
Grondgebonden zoogdieren	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 11.54 lid 1a	Specifieke zorgplicht
Ongewervelden	Vaste rust- en voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Ongewervelden	Doden van dieren	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen
Reptielen	Foerageergebied	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Reptielen	Vaste rust- en voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Reptielen	Doden van dieren	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen
Vissen	Vaste rust- en voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vissen	Doden van dieren	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Rust- of voortplantingsplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Essentieel foerageergebied	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Essentiële vliegroute	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vleermuizen	Doden van dieren	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Foerageergebied	Diverse soorten	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Bezette nesten (niet jaarrond beschermd)	Diverse soorten	Art. 11.37 lid 1b	Specifieke zorgplicht, werken buiten voortplantingsperiode of broedvogelscan uitvoeren
Vogels	Jaarrond beschermde nest- en rustplaats	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen
Vogels	Doden van dieren	Diverse soorten	Art. 11.37 lid 1a	Specifieke zorgplicht, Werken buiten

				voortplantingsperiode of broedvogelscan uitvoeren
Overige flora- en faunasoorten	Dieren en overige functies	Niet aanwezig	Niet van toepassing	Geen

Tabel 2: Vereenvoudigde samenvatting van de wettelijke consequenties per soortgroep

Soortgroep	Vaste rust plaats/ standplaats	Voort-plantings-plaats	Essentiële vliegroute (vleermuizen)	Essentieel foerageer-gebied	Nader onderzoek vereist	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit vereist
Amfibieën	Ja	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Flora	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Nee
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Ja	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Reptielen	Nee	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Vissen en kreeftachtigen	Nee	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Vogels	Nee	Ja	n.v.t.	Nee	Nee	Nee

6 Houtopstanden

In het onderzoeksgebied worden geen bomen aangetast. Toetsing aan regels van de gemeente of aan rijksregels over houtopstanden is niet aan de orde. Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot consequenties in het kader van houtopstanden.

7 Conclusies en advies

Gebiedsbescherming

- Voorgenomen activiteiten leiden niet tot consequenties met betrekking tot provinciaal beschermde gebieden ten aanzien van provinciaal beleid;
- Een negatief effect van fysieke activiteiten op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie uitgesloten worden;
- Een negatief effect van stikstofdepositie op Natura 2000-gebied kan op basis van voorliggende studie niet uitgesloten worden. Geadviseerd wordt om een stikstofdepositieberekening te laten uitvoeren.

Soortenbescherming

- De in het onderzoeksgebied voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën staan op de provinciale vrijstellingslijst voor ruimtelijke ingrepen. Er hoeft geen omgevingsvergunning te worden aangevraagd;
- Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties voor vleermuizen, beschermde plantensoorten, beschermde vissen en kreeftachtigen, reptielen en beschermde ongewervelden;
- Voor de aanwezige vogelsoorten geldt dat het uitvoeren van voorgenomen activiteiten buiten de broedperiode moet plaatsvinden of er dient een broedvogelscan te worden uitgevoerd. Globaal loopt de broedperiode in de periode half maart tot half augustus;
- Er dient te allen tijde gewerkt te worden conform de specifieke zorgplicht.

Houtopstanden

- Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot (wettelijke) consequenties in het kader van houtopstanden.

8 Bronnen

- AERIUS. (2024). AERIUS-Calculator. Opgehaald van aerius.nl: www.aerius.nl
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen J.B.M. (2016), Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. -Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Centre & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- BIJ12 (2017-2023). Kennisdocument. BIJ12
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey -Nederland, Leiden.
- Floron (2011). Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora, Knnv Uitgeverij, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels, - Nederlandse fauna 5. Leiden, Nederland: KNNV Uitgeverij & European invertebrate Survey – Nederland.

Soort- en gebiedsinformatie:
- www.eurobats.org
- www.natura2000.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.pdok.nl
- www.ravon.nl
- www.regelsopdekaart.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Omgevingsverordening

Waarnemingen:
- ndff-ecogrid.nl

9 Bijlagen

Bijlage 1: Foto's

Bijlage 2: Toelichting Omgevingswet (Bal)

Drie beschermingsregimes en verbodsbepalingen

In de Omgevingswet is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Er zijn drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het Bal kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of vergunning van de verboden. Alle vogels (ruim 700 soorten), zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
- Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Tabel 3: Verbodsbepalingen Bal

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn §11.2.2	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn §11.2.3	Beschermingsregime andere soorten §11.2.4
Art. 11.37 lid 1a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art. 11.46 lid 1a Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 11.54 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art. 11.37 lid 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen	Art. 11.46 lid 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of vernielen	Art. 11.54 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen
Art. 11.37 lid 1c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 11.46 lid c Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art. 11.37 lid 1d Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art. 11.46 lid b Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art. 11.46 lid e Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art. 11.54 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een vergunning of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Omgevingswet.

Soortenbescherming

Door een groot aantal activiteiten en invloeden staat het voortbestaan van veel soorten onder druk. Daarom is soortenbescherming een onderdeel van de Omgevingswet. De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Omgevingswet sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of een vergunning verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

Algemene zorgplicht

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht. Dit houdt in dat overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Dus niet alleen de overheid. Deze algemene zorgplicht is vooral een vangnet voor het geval er geen specifieke decentrale of rijksregels zijn. Als deze specifieke decentrale of rijksregels er wel zijn, geldt de algemene zorgplicht niet meer.

Specifieke zorgplicht voor dieren en planten

Flora- en fauna-activiteiten kunnen nadelig zijn voor bijvoorbeeld natuurbescherming. Iemand die dat weet of kan weten, moet zich altijd houden aan de specifieke zorgplicht bij het verrichten van de activiteit (artikel 11.27, Bal). De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten.

Specifieke zorgplichten borduren voort op de algemene zorgplicht, maar zijn concreter. Een specifieke zorgplicht geldt voor specifieke activiteiten voor concreet genoemde belangen. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staan specifieke zorgplichten. Deze specifieke zorgplichten maken duidelijk wat er wel en niet moet gebeuren. Bijvoorbeeld dat degene die verantwoordelijk is voor een activiteit, de beste beschikbare technieken (BBT) gebruikt.

a Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van

1 Van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
2 Van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
3 Dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3, van de wet; en
4 Voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

b Als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;

c Als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
d Alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
e Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
f Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Vrijgestelde soorten

In afwijking van de verboden in artikel 11.54 lid 1a van de Omgevingswet, is het toegestaan de onderstaande soorten weg te vangen (om doden te voorkomen) en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- De ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- Het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Tabel 4: Lijst met soorten waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt als gevolg van handelingen die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie LNV (AMvB RN art. 3.31)
Grondgebonden zoogdieren														
Aardmuis	*Microtus agretis*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	*Apodemus sylvaticus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	*Mustena putorius*	x					x				x		x	x
Dwergmuis	*Micromys minutes*	x	x	X	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	*Sorex minutus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	*Erinaceus europaeus*	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Eekhoorn	*Sciurus vulgaris*						x1							
Gewone bosspitsmuis	*Sorex ananeus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	*Lepus europeus*	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x
Hermelijn	*Mustela erminea*	x					x				x		x	x
Huisspitsmuis*	*Crocidura russula*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	*Oryctolagus cuniculus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Molmuis	*Arvicola scherman*						x							
Ondergrondse woelmuis	*Pitymys subterraneus*	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x
Ree	*Capreolus capreolus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	*Clethrionomys glareolus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	*Martes fiona*			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	*Sorex coronatus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	*Microtus arvalis*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	*Vulpes vulpes*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	*Mustela nivalis*	x				x	x				x		x	x
Wild zwijn	*Sus scrofa*							x						
Woelrat	*Arvicola terrestris*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen		DR	FL	FR	GD	GR	LB	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH	MLNV
Bruine kikker	*Rana temporaria*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	*Bufo bufo*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	*Anguis fragilis*						x3							
Kleine watersalamander	*Triturus vulgaris*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	*Zootoca vivipara*						x4							

Meerkikker	*Pelophylax ridibundus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	*Pelophylax klepton esculentus*	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven of roerende zaken (Omgevingswet art. 11.54 lid 2a)

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart-april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

Opmerking bij Friesland: Er gelden allerlei aanvullende voorschriften aan de vrijstelling mbt doden, vangen, vrijlaten en beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen. In de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Omgevingswet. Deze omissie wordt rechtgezet bij de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening 2022.

Houtopstanden buiten bebouwingscontour houtkap

De rijksregels gelden als sprake is van het (deels) vellen van houtopstanden. Bij het vellen hoort een herbeplantingsplicht. Er zijn uitzonderingen. De rijksregels over vellen en herbeplanten gelden niet in een van de volgende gevallen (artikel 11.111, Besluit activiteit leefomgeving (Bal)):

- Houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap. Dat komt er ongeveer op neer dat de rijksregels alleen gelden voor houtopstanden buiten stedelijk gebied
- Houtopstanden op erven of in tuinen
- Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten zijn geteeld
- Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen
- Naaldbomen die duidelijk bedoeld zijn als kerstbomen en niet ouder zijn dan 20 jaar
- Kweekgoed
- Populieren of wilgen van
  - Wegbeplantingen
  - Beplantingen langs waterwegen, of
  - Eénrijige beplantingen langs landbouwgronden
- Het dunnen van een houtopstand om de groei van de overblijvende houtopstand te bevorderen. Bijvoorbeeld als onderdeel van het reguliere onderhoud van de houtopstand
- Beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen en duidelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa onder de volgende voorwaarden:
  - Het oogsten vindt minstens 1 keer per 10 jaar plaats
  - De beplantingen bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid
  - Een beplantingseenheid moet bestaan uit aaneengesloten beplanting zonder doorsnijding door meer dan 2 meter brede onbeplante stroken
  - De beplantingen zijn aangelegd na 1 januari 2013
- Houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 10 are. Het gaat hier om de oppervlakte van de totale houtopstand dus niet alleen van het te vellen deel
- Houtopstanden die bestaan uit een rijbeplanting van maximaal 20 bomen (gerekend over het totaal aantal rijen). Het gaat hier om het aantal bomen in rijbeplanting van de totale houtopstand dus niet alleen het aantal te vellen bomen

Meldingsplicht voor vellen

Indien rijksregels gelden over vellen dan is het verboden om een houtopstand (deels) te vellen zonder eerst een melding te doen. Behalve voor de uitzonderingen op de meldingsplicht. Het indienen van een melding moet uiterlijk vier weken én niet eerder dan één jaar vóór het vellen gebeuren (artikel 11.126, Bal).

Herbeplantingsplicht

Indien de houtopstand (deels) geveld is of op een andere manier verloren gegaan, zoals brand of storm, dan moet herbeplanting plaatsvinden (artikel 11.129, Bal). De herbeplantingsplicht geldt in alle gevallen voor de rechthebbende van de houtopstand. Dus bijvoorbeeld ook als een derde de houtopstand onrechtmatig heeft geveld. Er gelden uitzonderingen op de herbeplantingsplicht.

Bosbouwkundig verantwoord

Herbeplanting moet op een bosbouwkundig verantwoorde wijze plaatsvinden. Dat betekent dat herbeplanting zich moet richten op:

- Een duurzame instandhouding en ontwikkeling van houtopstanden
- Een adequate vervulling van de functies van die houtopstanden
- De bodem, het water en de lucht in de omgeving van die houtopstand

Het is aan degene met een herbeplantingsplicht zelf om met eigen of andermans deskundigheid te bepalen wat hiervoor nodig is. Het is ook mogelijk dat het bevoegd gezag met maatwerk aangeeft wat onder 'bosbouwkundig verantwoorde wijze' valt.

Bij een herplantingsplicht moet het herbeplanten binnen 3 jaar na het vellen plaatsvinden. Het is verplicht om beplanting die niet binnen 3 jaar gaat groeien, te vervangen. Verder moet het herbeplanten op dezelfde grond als het vellen plaatsvinden. Het is mogelijk om maatwerk op te stellen over de regels.

Er zijn ook uitzonderingen op de meldingsplicht voor het vellen en de herbeplantingsplicht. Dit geldt niet in een van de volgende gevallen:

- Het periodiek vellen van griend- of hakhout.
- Het vellen is voor het uitvoeren van een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.
- Het vellen is voor het uitvoeren van maatwerk dat preventieve of herstelmaatregelen voorschrijft die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied te bereiken.
- Het vellen is voor het uitvoeren van een maatwerkvoorschrift dat verbonden is aan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit of flora- en fauna-activiteit.
- Het vellen is voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.
- Het vellen en herbeplanten vindt aantoonbaar plaats volgens een gedragscode.
- Het vellen dat voldoet aan alle volgende voorwaarden:
  - Het is een activiteit van nationaal belang of hangt daarmee samen. Het Omgevingsbesluit geeft aan welke activiteiten van nationaal belang zijn (artikel 4.12, Omgevingsbesluit).
  - Het gaat om een houtopstand die niet is aangeplant vanwege een herbeplantingsplicht (van het Bal, de Wet natuurbescherming of de Boswet).
  - De minister van LNV heeft in het verleden een kennisgeving ontvangen (en dat bevestigt) voor het aanleggen van de houtopstand. Die kennisgeving moet het tijdstip en de plaats van de (destijds aan te leggen) houtopstand aangeven. Uit de kennisgeving moet ook blijken dat het om tijdelijke houtopstand gaat waarvan het vellen (in z'n geheel) zal plaatsvinden binnen 40 jaar na dat tijdstip.

Dit staat in artikelen 11.126, 11.129 en 11.131 van het Bal.